

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2539 เป็นต้นมา ประเทศไทยเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำถึงที่เกิเกิดขึ้นดังกล่าว นักวิชาการด้านเศรษฐกิจการเงินกล่าวว่าเศรษฐกิจไทยเข้าสู่ยุคฟองสบู่แตก สาเหตุคือความแปรปรวนของกระแสเงินตราในโลกทุนนิยมยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่มุ่งเน้นการหาเงินจากการค้ากำไรจากช่องว่างของอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดเงิน (Financial Sector) ซึ่งรัฐบาลไทยได้ตัดสินใจแก้ปัญหาดังกล่าวโดยเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนจากระบบตะกร้าเงินเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวในวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 อัตราแลกเปลี่ยนได้ปรับขึ้นจาก 25 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์ มาเป็น 50 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์¹ ส่งผลให้มูลค่าหนี้ที่มีลักษณะเป็นเงินตราต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นอย่างรุนแรงและหนี้สินส่วนใหญ่เป็นหนี้สินระยะสั้นเป็นเหตุให้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเกิดปัญหาสภาพคล่อง ดังนั้นทุกฝ่ายจึงหันมาให้ความสำคัญกับงบกระแสเงินสดมากขึ้น เป็นเหตุให้กิจการต่างๆซึ่งเดิมไม่ได้จัดทำงบกระแสเงินสดในรายงานการเงินประจำปีจำเป็นต้องจัดทำงบกระแสเงินสดแบบแสดงการได้มาและใช้ไปของเงินทุน (Sources and Uses of Funds Statement) เนื่องจากงบดังกล่าวไม่ได้แสดงถึงเงินสดที่ได้รับเข้า (Cash Inflow) เงินสดที่กิจการจ่ายออกไป (Cash Outflow) ในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชี

งบกระแสเงินสด (Cash Flow Statement) เป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้ผู้ใช้งบการเงินทราบถึงเงินสดที่ได้รับเข้า (Cash Inflow) เงินสดที่กิจการจ่ายออกไป (Cash Outflow) รวมทั้งแสดงถึงเงินสดเปลี่ยนแปลงสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมการลงทุนและกิจกรรมการจัดหาเงินของกิจการในระหว่างงวดบัญชีหนึ่งมีประโยชน์เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารสภาพคล่องและประเมินถึงความสามารถของกิจการในเรื่องการจ่ายเงินปันผลและการชำระหนี้สิน

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยได้ประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 25 เรื่อง งบกระแสเงินสด ซึ่งให้เริ่มถือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2537 เป็นต้นไปโดยระบุให้งบกระแสเงินสดเป็นส่วนหนึ่ง

---

¹ นภัตสร ณ เชียงใหม่ “ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทกับเงินดอลลาร์สหรัฐในระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบมีการจัดการ”, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2542): 23.

ของงบการเงินที่กิจการต้องจัดทำพร้อมกับงบดุลและงบกำไรขาดทุนในการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี นอกจากนี้แล้วมีการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 35 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ได้กล่าวถึง งบการเงินที่สมบูรณ์ว่าจะต้องมีงบกระแสเงินสดเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินส่งผลให้ธุรกิจทั้งบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและนิติบุคคลต่างประเทศเริ่มจัดทำงบกระแสเงินสดกันมากขึ้นและเมื่อพระราชบัญญัติการบัญชี พ. ศ. 2543 มีผลบังคับใช้ ทำให้กิจการต่าง ๆ จำเป็นต้องจัดทำงบกระแสเงินสดเพื่อนำส่งให้แก่กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์โดยได้ระบุไว้ในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการบัญชีให้ความหมายของงบการเงินว่าจะหมายรวมถึง งบดุล งบกำไรขาดทุน งบกำไรสะสม และงบกระแสเงินสด

หลักเกณฑ์ในการจัดทำงบกระแสเงินสดมีหลักเกณฑ์วิธีการจัดทำ 2 วิธีให้เลือกรูปแบบคือ วิธีทางตรง (Direct Method) และวิธีทางอ้อม (Indirect Method) นอกจากนี้ยังแยกรูปแบบในการจัดทำและเปิดเผยข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่มคือ 1)บริษัทประกอบกิจการธนาคารพาณิชย์ เงินทุนหลักทรัพย์ ประกันภัยและประกันชีวิต โดยที่บริษัทดังกล่าวต้องจัดทำงบกระแสเงินสดโดยมีรูปแบบเฉพาะที่ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการจัดทำและเปิดเผยข้อมูลที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้กำหนดเช่นธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นต้น 2)บริษัทประกอบธุรกิจการค้าโดยทั่วไปทั้ง 2 กลุ่มจะมีรูปแบบในการจัดทำและเปิดเผยข้อมูลแตกต่างกันตลอดจนหลักเกณฑ์ในการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานการบัญชีเปิดโอกาสให้กิจการสามารถจำแนกกระแสเงินสดรายการเดียวกันเข้าสู่กิจกรรมได้มากกว่าหนึ่งประเภทและการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุงบการเงินมาตรฐานการบัญชีได้กำหนดไว้หลายประเด็นเช่น กิจการต้องเปิดเผยจำนวนเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดที่กิจการถืออยู่ในมือแต่ไม่อาจนำไปใช้เพราะมีภาระผูกพันทางกฎหมาย รวมทั้งการเปิดเผยรายการเกี่ยวกับสินทรัพย์ระยะสั้นต่างๆที่มีสภาพคล้ายเงินสด เช่น หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดก่อนที่ประเทศไทยจะเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำมีมูลค่าสูงกว่าเงินสดแต่ในปัจจุบันมีมูลค่าต่ำเนื่องจากเกิดการด้อยค่า เป็นต้น

จากที่กล่าวข้างต้นเห็นได้ว่ามีแนวทางปฏิบัติในการจัดทำและเปิดเผยข้อมูลที่หลากหลายจึงทำให้ผู้จัดทำงบการเงินต้องใช้ความระมัดระวังและความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์รายการทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับงบกระแสเงินสดเพื่อให้งบกระแสเงินสดได้แสดงถึงเงินสดไหลเข้าและเงินสดไหลออกได้ตรงตามความเป็นจริงของธุรกิจนั้นๆ ซึ่งหากการจัดทำงบกระแสเงินสดไม่ถูกต้องจะก่อให้เกิดการหลงผิดในการวิเคราะห์ความหมายของงบกระแสเงินสด และไม่แสดงถึงเงินสดที่ได้รับเข้าและเงินสดที่จ่ายออกไปตลอดจนยอดคงเหลือของเงินสดที่แท้จริงของงวดบัญชีนั้น ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียกับกิจการในเรื่อง การเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอจึงเป็นผลให้เกิดข้อยุ่งยากในการจัดทำดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัญหาในการจัดทำงบกระแสเงินสดเพื่อให้

งบกระแสเงินสดมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 25 เรื่องงบกระแสเงินสด อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ใช้งบการเงิน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการจัดทำงบกระแสเงินสดให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 25 เรื่องงบกระแสเงินสด

นิยามศัพท์

ปัญหาในการจัดทำ หมายถึง ปัญหาในการจัดทำงบกระแสเงินสดเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 25 เรื่อง งบกระแสเงินสด

งบกระแสเงินสด หมายถึง งบการเงินที่แสดงเงินสดที่ได้รับเข้า (Cash Inflow) เงินสดที่จ่ายออกไป (Cash Outflow) และเงินสดเปลี่ยนแปลงสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมการลงทุน และกิจกรรมจัดหาเงินของกิจการในระหว่างงวดบัญชีหนึ่ง โดยกระหนยอดเงินสดยกมาต้นงวดกับเงินสดคงเหลือปลายงวด

เงินสด หมายถึง เงินสดในมือและเงินฝากธนาคารทุกประเภทแต่ไม่รวมเงินฝากประเภทที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้

รายการเทียบเท่าเงินสด หมายถึง เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูงซึ่งพร้อมที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดในจำนวนที่ทราบได้และมีความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าน้อยหรือไม่มีนัยสำคัญ

กระแสเงินสด หมายถึง การได้มาและใช้ไปของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

กิจกรรมดำเนินงาน หมายถึง กิจกรรมหลักที่ก่อให้เกิดรายได้ของกิจการ และกิจกรรมอื่นที่มีใช้กิจกรรมลงทุนหรือกิจกรรมจัดหาเงิน

กิจกรรมลงทุน หมายถึง การซื้อและจำหน่ายทรัพย์สินระยะยาวและเงินลงทุนอื่นซึ่งไม่รวมอยู่ในรายการเทียบเท่าเงินสด

กิจกรรมจัดหาเงิน หมายถึง กิจกรรมที่มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในขนาดและองค์ประกอบของส่วนของผู้ถือหุ้นของกิจการ³

³ สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, “มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 25 เรื่องงบกระแสเงินสด”, (บริษัท พี เอ วิฟวิ้ง จำกัด, 2537) : 7.

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดทำงบกระแสเงินสดให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 25 เรื่องงบกระแสเงินสด

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University